

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 189/06-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2006 predbežne prerokoval sťažnosť E. V., trvale bytom B., toho času bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. S. J., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Oddelenia skráteného vyšetrovania Bratislava – Dúbravka Odboru skráteného vyšetrovania Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2006 doručená sťažnosť E. V., trvale bytom B., toho času bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. S. J., B., pre namietané porušenie jej základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Oddelenia skráteneho vyšetovania Bratislava – Dúbravka Odboru skráteneho vyšetovania Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV (ďalej len „oddelenie skráteneho vyšetovania“) vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že 29. januára 2003 podala Okresnej prokuratúre B. (ďalej len „okresná prokuratúra“) trestné oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že V. G. spáchal trestný čin. Na základe jej trestného oznámenia bolo uznesením z 26. marca 2003 podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 začaté trestné stíhanie vo veci. Sťažovateľka v sťažnosti podrobne uviedla procesné úkony, ktoré podľa jej vedomostí boli v danej veci vykonané. V tejto súvislosti okrem iného uviedla, že 19. augusta 2003 a 20. augusta 2003 bol vykonaný jej výsluch. Vzhľadom na nečinnosť vyšetrovateľa v danej veci bola na základe rozhodnutia okresnej prokuratúry zo 4. júna 2004 táto vec odňatá vyšetrovateľovi Ing. S. Podľa vyjadrenia sťažovateľky boli vo veci vykonané ďalšie procesné úkony (výsluchy svedkov a konfrontácia), a to v septembri, októbri a novembri 2004, ako aj v septembri a októbri 2005. Sťažovateľka uviedla, že namietané trestné konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. ČVS:ORP-185/03 na príslušnom odbore úradu justičnej a kriminálnej polície a toho času je spis vedený na oddelení skráteneho vyšetovania pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006.

Sťažovateľka uviedla, že v rámci namietaného trestného konania žiadala niekoľkokrát o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, ale po nahliadnutí do vyšetrovacieho spisu zistila, že sťažnosť, ktorú podala 9. marca 2005, sa v spise nenachádza. Zároveň uviedla, že vo veci konajúceho vyšetrovateľa niekoľkokrát telefonicky urgovala, aby postupoval bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentovala aj judikatúrou ústavného súdu ustálenou pre posudzovanie namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V tejto súvislosti uviedla, že k odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím vo veci a že pre dosiahnutie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nestačí, ak príslušný orgán štátu v danej veci len koná.

Sťažovateľka poukázala aj na skutočnosť, že v namietanom prípade nejde o právnu a ani faktickú zložitosť veci. Predmetom konania je trestný čin, ktorého sa mal dopustiť V. G. tým, že 27. augusta 2002 uzatvoril so sťažovateľkou zmluvu o pôžičke a zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Po splnení záväzku sťažovateľky voči V. G. malo toto zabezpečenie zaniknúť. Podľa vyjadrenia sťažovateľky však V. G. odmietol splnenie jej záväzku a po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ju obratom previedol na tretie osoby. Z uvedeného sťažovateľka vyvodila záver, že už pri uzatváraní zmluvy V. G. nemal úmysel rešpektovať jej obsah, a preto od zmluvy odstúpila, pričom jeho konaním jej vznikla škoda vo výške 1 000 000 Sk.

Sťažovateľka vyjadrila názor, že ona sama sa nijakým spôsobom nepodieľala na prietáchoch vo vyšetrovaní, ale podľa jej mienky vyšetrovateľ nepostupoval tak, aby vyšetrovanie bolo čo najskôr ukončené. A preto sa sťažovateľka domnieva, že postupom oddelenia skráteneho vyšetrovania v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006 došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v danej veci rozhodol nálezom, v ktorom by konštatoval:

„1. Základné právo E. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného riaditeľstva PZ, Oddelenie skráteneho vyšetrovania Dúbravka pod ČVS: ORP 679/1-OSV-B4/2006.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému riaditeľstvu PZ, Oddelenie skráteného vyšetrovania Dúbravka, aby v konaní pod ČVS: ORP 679/1-OSV-B4/2006 konal bez zbytočných prieťahov v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

3. Ústavný súd priznáva E. V. primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk. Okresnému riaditeľstvu PZ, Oddelenie skráteného vyšetrovania Dúbravka ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 60 000 Sk a uhradiť trovy právneho zastúpenia na účet Kancelárie Ústavného súdu SR do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Podľa § 31a zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 6 854 Sk a Kancelárii Ústavného súdu SR ukladá povinnosť zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 6 854 Sk na účet právneho zástupcu sťažovateľky – JUDr. S. J..“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

Z obsahu sťažnosti ústavný súd zistil, že 29. januára 2003 podala sťažovateľka okresnej prokuratúre trestné oznámenie za skutok, ktorého sa mal dopustiť V. G. tým, že 27. augusta 2002 ako veriteľ uzatvoril so sťažovateľkou ako dlžníkom zmluvu o pôžičke a zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Po splnení záväzku sťažovateľky voči veriteľovi malo dôjsť k zániku dočasného prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na veriteľa. Podľa vyjadrenia sťažovateľky však V. G. odmietol splnenie jej záväzku a po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ju previedol na tretie osoby. Sťažovateľka sa domnievala, že už pri uzatvorení zmluvy nemal V. G. úmysel rešpektovať podmienky zmluvy, a preto podala naňho trestné oznámenie, pretože jeho konaním jej vznikla škoda vo výške 1 000 000 Sk.

Na základe trestného oznámenia sťažovateľky 26. marca 2003 začal orgán činný v trestnom konaní v súlade s ustanovením § 160 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 trestné stíhanie vo veci. Predmetné trestné konanie bolo pôvodne

vedené pod sp. zn. ČVS: ORP-185/03. V rámci konania vyšetrovateľ vykonal výsluchy svedkov, ako aj konfrontáciu medzi sťažovateľkou a V. G. Vzhľadom na to, že sťažovateľka prejavovala nespokojnosť s postupom vyšetrovateľa, 9. marca 2005 podala okresnej prokuratúre sťažnosť na odstránenie priet'ahov v jeho postupe.

Ústavný súd zistil, že namietané trestné konanie od marca 2006 vedie oddelenie skráteneho vyšetrovania pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006, pričom doposiaľ nebolo právoplatne skončené a v jeho priebehu zatiaľ nedošlo k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe.

Podľa ustanovenia § 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 účelom trestného poriadku je upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. (...)

Podľa ustanovenia § 46 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. Poškodený má právo v prípadoch ustanovených týmto zákonom sa vyjadriť, či súhlasí s trestným stíhaním, má právo uplatniť nárok na náhradu škody...

Podľa ustanovenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteneho vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Obdobné práva, ako priznáva poškodenému v súčasnosti účinná procesná norma regulujúca priebeh trestného konania v ustanovení § 46 ods. 1 a 3, priznával poškodenému v ustanovení § 43 ods. 1 a 2 Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00, III. ÚS 16/06).

Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu [rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vec *Helmers v. Švédsko* z 29. októbra 1991, § 29; vec *Perez v. France* z 12. februára 2004, § 70].

ESLP v rozhodnutí *Krumpel a Krumpelová v. Slovensko* z 5. júla 2005 (č. k. 56195/00) uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „*občianskych práv*“. Je potrebné poznamenať, že ESLP sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 324/05).

V súlade so základnými zásadami trestného konania orgány činné v trestnom konaní a súd postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav, o ktorom niet pochybností, a to v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie. Dôkazy pritom hodnotia zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní, súd alebo niektorá zo strán (primerane § 2 ods. 5 a 6 Trestného poriadku

účinného do 31. decembra 2005 a § 2 ods. 10 a 12 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006).

Ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľkinom prípade orgány činné v trestnom konaní neodmietli zaoberať sa jej trestným oznámením, pretože v súlade s ustanovením § 160 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 začali trestné stíhanie vo veci a vykonali procesné úkony za účelom zistenia skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Skutočnosť, že procesné úkony vykonávali sporadicky ešte neznamená, že ich obsah nevyhodnotili zákonne. Nedospeli však k záveru, že niet pochybností o tom, aby mohlo byť vznesené obvinenie konkrétnej osobe.

V označenom trestnom konaní vedenom na oddelení skráteného vyšetrovania pod sp. zn. ČVS: ORP-679/1-OSV-B4/2006 nebolo doposiaľ vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že uplatnenie práva poškodeného na náhradu škody v trestnom konaní je výlučne spojené s osobou obvineného, pričom len voči tejto osobe si poškodený môže toto svoje právo uplatniť. V prípade absencie osoby obvineného sa právo poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom míňa svojmu významu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98); inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať (III. ÚS 106/06).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2006